

[https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32\(61\)-262-298](https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32(61)-262-298)

УДК 35.977.535.3

Гусарчук Людмила Дмитрівна,

аспірантка IV курсу кафедри публічного управління

і проектного менеджменту

Навчально-наукового інституту менеджменту та психології

ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Київ, Україна.

<https://orcid.org/0000-0003-2968-615X>

liudmylahusarchuk@gmail.com

СИСТЕМА ПРЕЦЕДЕНТНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ІНТЕГРАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ МЕТОДИЧНОЇ СЛУЖБИ

Анотація. Статтю присвячено апробації основних положень дисертаційного дослідження, що виконується Л. Гусарчук на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) за темою «Публічна політика трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні». Уперше представлено та концептуалізовано систему прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби. Дослідження розкриває функціональну доктрину даної системи, як одного з критично-важливих структурних елементів публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні. Розроблено інноваційний підхід до стратегічного управління освітнім процесом у контексті динамічної адаптації до сучасних викликів педагогічної практики. Досліджено механізми прецедентного аналізу у контексті синергетичного підходу, що передбачає використання кумулятивного досвіду методичної служби для оптимізації навчально-методичних стратегій. Виявлено кореляцію між параметрами інституційної ефективності, аксіологічної рефлексії освітнього процесу та диференційованої трансформації нормативно-методичних комплексів. Обґрунтовано методологічний потенціал прецедентної консолідації інтегральних механізмів як детермінанти підвищення операційної продуктивності методичної служби. Запропонована система ґрунтується на принципах адаптивного саморегулювання, яке базується на кібернетичних закономірностях автоматизації управління знаннями, когнітивній варіативності педагогічних практик та динамічній структуризації компетентнісного потенціалу суб'єктів методичної діяльності. Результати дослідження підтверджують, що

впровадження системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів в тіло методичної служби сприяє імплементації тактики інтегративності інноваційних педагогічних технологій, забезпечує уніфікацію методичних стандартів та реалізує принципи емерджентного управління методичною діяльністю, *modus vivendi* котрої охоплює рамки поліпарадигмального освітнього простору.

Ключові слова: методична служба; управлінська компетентність в освітньому секторі; прецедентна консолідація; інтегральні механізми; освітній контур; філософія освіти; управління освітою; децентралізація освіти в Україні; синергетичний підхід; адаптивне нормування; когнітивна варіативність; управління знаннями; емерджентне управління.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми / Statement of the problem. На початку II кварталу 2025 року українська освіта циклічно продовжує резонувати зі системними викликами, що негативно впливають на діяльність та інституційну функціональність методичної служби. Розпочата у 2014 році реформа децентралізації влади стала основою для виникнення підсистемного явища децентралізації освіти. Даний феномен породив плетиво реформаційних обставин, які порушили мережу старого системного порядку. Однак, паралельно з усіма ортогональними процесами загострились проблеми методичного супроводу, що поглибило хронічні кризові явища в освіті. У контексті стратегічної візії, особливе значення має новітня реформа старшої школи, яка передбачає трирічну модель з поділом на академічний і професійний напрями [1].

Незважаючи на розлогу інформаційну кампанію, стратегічна роль методичних служб залишається недооціненою та не входить в державні пріоритети. Попередній досвід показує, що ігнорування інституційного потенціалу методичної служби призводить до маргіналізації освітнього середовища. Символічним проявом виміру цієї тенденції стало закриття Центрального інституту післядипломної освіти (ЦІПО), який забезпечував функціонування ключових елементів методичного супроводу на національному рівні [3]. Скорочення простору для існування інституційної монолітності методичної служби є серйозною загрозою для української освіти та майбутнього нашої держави.

В умовах війни, перспектив наближення до епохи невизначеної поствоєнності, кіберократичної цифровізації та децентралізації освіти – роль методичної служби у забезпеченні якості освіти та управлінні

знаннями має бути стратегічною. Тим не менш, в пріоритетах державного курсу спостерігається утвердження відсутності даної візії. Це загрожує інституційною деградацією коріння майбутніх освітніх реформ. У разі подальшого ігнорування проблеми визріває ризик високої вірогідності завдання катастрофічної шкоди для української освіти. Тому рівень актуальності наведених вище загроз варто визначити як гостро-критичний. Іншими словами, пріоритетність дослідження є першочерговою та зумовлює необхідність теоретичного переосмислення і практичної розробки ефективних механізмів трансформації та розвитку методичних служб як важливої стратегічної складової освітнього менеджменту в умовах децентралізації освіти в Україні.

Аналіз (основних) останніх досліджень і публікацій / Analysis of (major) recent research and publications. Останні роки характеризуються інтенсифікацією дослідницької уваги до питань трансформації методичної служби в умовах децентралізації освітнього управління в Україні. Центральною у цьому контексті постає проблема переосмислення ролі методичних структур як суб'єктів формування нової публічної політики в освіті, зокрема через створення Центрів професійного розвитку педагогічних працівників (ЦПРПП). Однією з найбільш репрезентативних емпіричних основ є аналітичні матеріали, підготовлені в межах швейцарсько-українського проекту DECIDE спільно з Міністерством освіти і науки України (МОН) [1], [2], де зосереджено увагу на соціологічному вимірі реформи профільної школи. Ці дослідження поглиблюють розуміння очікувань педагогічної спільноти та локальних управлінців демонструючи брак нормативно-практичного забезпечення для функціонування нових інституцій. Актуальність досліджуваного питання підтримується й офіційними рекомендаціями МОН щодо створення Центру професійного розвитку педагогічних працівників та реорганізації методичних установ [18], [20]. Однак, зазначені вище рекомендації залишаються на рівні фрагментарної методичної підтримки. Концептуальні підходи до публічної політики трансформації методичної служби ґрунтовно окреслено в наукових публікаціях Л. Гусарчук [3], [12], [28], де розроблено поняття «реорганізаційного рушія» в умовах децентралізованого управлінського простору, а також запропоновано модель адаптивного прогнозування розвитку методичної функції в межах нової архітектури освітнього середовища.

Таким чином, сучасний науковий дискурс формує цілісну, хоча й сегментовану, картину трансформації методичної служби як результату взаємодії прецедентного управління, адаптивної політики та адміністративної децентралізації. Разом із тим, актуальним залишається

питання інституційної спадковості, ефективності нових моделей управління знаннями та операціоналізації інноваційних механізмів підтримки педагогічного розвитку на місцевому рівні.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності створення, розробки та концептуалізації системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби як інноваційного підходу до ефективного стратегічного управління методичною діяльністю в освітньому процесі.

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**:

- Обґрунтувати методологічні засади впровадження запропонованої системи в діяльність методичних служб закладів освіти різних рівнів.
- Визначити ключові компоненти інтегральних механізмів методичної служби, що сприяють підвищенню її адаптивності, ефективності та аналітичної спроможності.
- Детермінувати мікро- та макродинаміку модуля прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби.
- Проаналізувати та систематизувати актуальні наукові підходи до методичного забезпечення освітнього процесу з урахуванням принципів прецедентного управління та інтегративної консолідації.
- Створити та представити систему прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби, що базується на синергетичному використанні педагогічного досвіду, когнітивно-аналітичних моделей прогнозування та управління знаннями.
- Розробити алгоритм функціонування системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби, як логіко-структурного елементу публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ / THEORETICAL FRAMEWORK

Теоретичні підвалини досліджуваного питання значною мірою підсилюються працями у сфері філософії науки [5], соціальної динаміки [11], а також абдуктивного мислення як механізму прийняття рішень в умовах невизначеності [10]. Саме ці підходи дають змогу трактувати методичну службу не лише як адміністративну ланку, а як адаптивно-когнітивну систему, здатну до самоорганізації. У вітчизняному правничому полі ключовими залишаються розвідки, присвячені проблематиці правового прецеденту [7]–[9], що є релевантними до логіки

трансформаційних процесів в освіті, оскільки багато рішень щодо утворення або ліквідації інституцій приймаються у режимі казуального тлумачення норм. Також вагоме значення мають законодавчі акти, які утворюють нормативну рамку функціонування ЦПРПП та управління освітою на місцевому рівні [16]–[19], [24]. Окреме місце займають міждисциплінарні студії, зокрема праці О. Савченко [14] та В. Сагуйченко [13], у яких порушуються проблеми методології планування освітньої політики та множинності моделей управління освітою в умовах кризи тяглості управлінських рішень.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Методологічне підґрунтя дослідження базується на міждисциплінарному підході, що поєднує елементи теорії публічного управління, філософії освіти, соціальної системної динаміки та когнітивно-аналітичного моделювання. У межах реалізації поставленої мети було застосовано такі методи:

- *Системно-структурний аналіз* – для виокремлення ключових компонентів інтегральних механізмів методичної служби та визначення їх взаємозв'язків у межах запропонованої нової архітектури публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти.

- *Прецедентно-аналітичний метод* – з метою дослідження реальних випадків ліквідації та переформатування методичних установ у контексті децентралізаційних процесів, що дало змогу виявити логіку рішень і послідовність управлінських дій на різних рівнях.

- *Контент-аналіз нормативно-правової бази* – для ідентифікації суперечностей між декларативними положеннями освітньої політики та їх імплементаційними наслідками на локальному рівні. Зокрема, Постанова Кабінету міністрів України № 672, Закон «Про повну загальну середню освіту».

- *Метод дедуктивного узагальнення* – у процесі інтерпретації теоретичних моделей абдуктивного прийняття рішень і трансферу управлінського досвіду до моделі методичної служби в постдецентралізаційному середовищі.

- *Абдуктивний метод* – бере свій початок у філософії науки Ч. Пірса, використовується у дослідженні як інструмент генерації гіпотез на основі неповних, фрагментарних або парадоксальних даних. На відміну від дедукції, яка йде від загального до часткового, та індукції, що ґрунтується на емпіричних узагальненнях, абдукція дає змогу запропонувати найбільш вірогідне пояснення явища в умовах невизначеності. У контексті вивчення трансформації методичної служби, абдуктивний метод дозволяє реконструювати логіку прийняття рішень управлінськими суб'єктами у

ситуаціях нормативного вакууму, інституційного розриву або зміни адміністративних орієнтирів. Це особливо важливо в умовах децентралізаційної реформи, де багато рішень приймаються на основі ситуативних прецедентів, без жорстко закріплених алгоритмів, що згодом переростають у рольову модель. Застосування цього методу забезпечило формування гіпотетичних моделей розвитку подій, які можуть бути перевірені або уточнені в наступних емпіричних дослідженнях. Важливо, що абдукція дозволяє осмислювати неочевидні взаємозв'язки між подіями, включно з адаптивною поведінкою локальних органів влади при створенні або переформатуванні ЦПРПП.

- *Експертне опитування та елементи якісної соціології* – на основі вторинної обробки матеріалів проєкту DECIDE та публікацій МОН, що дозволило виявити поточні запити педагогічної спільноти та рівень інституційної невизначеності щодо функцій ЦПРПП.

- *Проектне моделювання* – для розробки алгоритму функціонування системи прецедентної консолідації як логіко-структурного елементу публічної політики трансформації методичної служби в умовах зміненої адміністративно-територіальної конфігурації.

Застосування комплексу зазначених методів забезпечило інтегральний характер дослідження, дозволивши не лише здійснити аналітичний опис сучасного стану методичної служби, а й запропонувати конструктивну рольову модель її стратегічного оновлення.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Підводячи підсумки першого кварталу 2025 року у якості предметного періоду сьогодення, варто зазначити, що українська система освіти в черговий раз сприяє формуванню мікроклімату для множення відправних точок дихотомічних, безповоротних та симультанних семі-мутацій на тілі методичної служби. Від 2018 року й донині перелік наявних проблем не втрачає актуальності. Зміна його стану характеризується лише розширенням спектру, але аж ніяк не вирішенням принаймні одного з квестів, котрі піднімалися у науковому просторі впродовж останніх семи років. Виявити проблему, точно її ідентифікувати, препарувати та розкласти на атоми під час текстологічного дослідження – не гарантує пітчингу шляхів подолання парадоксів. Невирішені виклики переростають в ігноровані проблеми, нашарування яких породжує закономірні кризові явища. Їх множення, у свою чергу, призводить до конституювання лиха як перманентного та цілком звичного прояву буденності.

Українська методична служба, станом на кінець першого кварталу 2025 року, перебуває у статусі пікової стадії клінчування з новою «профільною» реформою старшої школи. Актуалізація цієї проблеми є наслідком партнерської політики, сформованої згідно з курсом, визначеним Міністерством освіти і науки України за підтримки швейцарсько-українського проєкту DECIDE. Варто акцентувати увагу на тому, що згідно з цілями вищезазначеної реформи, починаючи з 2027 року старша школа має стати трирічною та профільною, а десятикласники зможуть самостійно обирати між двома напрямками навчання: академічним та професійним [1]. Цей виклик потребує особливої уваги, оскільки від ухвалених рішень буде залежати якість освіти покоління, яке визначатиме майбутнє України. Тож це не лише певний шлях, що потрібно пройти, а повноцінне випробування. Наразі реформа не імплементована, однак уже почався ряд «сірих» змін, котрі оптимізують профтехнічну освіту й прогнозовано мають потенціал стати фасилітативним підґрунтям для реалізації положень вищезгаданої реформи у 2027 році.

По своїй сутності, реформа як явище не може бути ні метою, ні тим паче кінцевою ціллю. За нею завжди має йти конкретна стратегія та тактика досягнення вищої мети. Сам факт введення низки реформ не гарантує блага. Це лише засіб, який обслуговує мету досягнення визначених завдань, шляхом застосування конкретних методів на оперативному рівні. За функціональністю, реформа як обставина, повинна у підсумку стати успішною та забезпечити плавний перехід до тактичної рамки. Успішною реформа вважається тільки тоді, коли її фази привели до можливості масштабування, блага як феномену, на стратегічному рівні управління. Аналізуючи інформаційну частину програми «профільної реформи» простежується цікава закономірність, а саме апелювання до необхідності відокремлення ліцеїв [1], [2]. Обережне формулювання МОН та послідовне пояснення з туманною аргументацією викликає насторогу, адже одразу демонструє два фактори: виведення із тіньового стану незавершеної децентралізації освіти та будування нової, ще більш масштабної реформи на підірваному фундаменті попередньої. Навіть до початку так званої стадії «пілотування профільної реформи» [1] уже простежується демонстрація типових ознак попередніх невдалих трансформацій децентралізаційної реформи в освіті, а саме: відсутність стратегічної візії та аналізу ризиків, що неминуче призведе до повторення раніше допущених помилок. Варто зазначити, що держуправління є мистецтвом автоматизації конкретних завдань за алгоритмом, закладеним у нормативних документах, однак у досліджуваному випадку простежується успадкування тенденції нехтування вирощуванням методичної бази всередині локалізованих

кордонів. Закономірно, операційний функціонал реформи є пропріетарним та досить сумнівним через відсутність методичної стратифікації, селекції й подальшої незалежної сертифікації матеріалів. Постає риторичне запитання: чи здатні зміни, позбавлені засобів вийти на плато нових стратегічних можливостей, сприяти формуванню точок росту в довгостроковій перспективі? У інформаційному супроводі реформи відсутні будь-які згадки про методичну службу, що свідчить про брак належної уваги до цього інституційного компонента з боку МОН, яке переважно наголошує на апробації нових підходів до навчання, розробленні вибіркового курсів та тестуванні навчальних матеріалів [1]. Виникає потреба з'ясувати, який суб'єкт здійснюватиме методичний супровід в зазначених вище умовах нульового капіталу попереднього досвіду.

Аналізуючи децимаційний вплив¹ наслідків попередніх реформ в галузі освіти на методичну службу, можна зробити закономірне припущення, що залишивши проблему на поруку реформаторів, рефракційна тенденція турбулентно-затухаючого методизму [3, с.153] посилюватиметься. У такий спосіб виникає серйозна загроза для майбутнього української освіти, оскільки простежується підвищення шансів повної анігіляції методичної служби у IV декаді XXI століття. Іншими словами, існує високий ризик, що протягом 2030-х років методична служба може бути формально розформована як інституція, стерта як явище в освітньому середовищі та забута як соціальний феномен. Ліквідація ЦІПО [3] на базі якого забезпечувалось підвищення кваліфікації керівних, науково-педагогічних і педагогічних працівників освітніх закладів та органів управління освітою, стала далеко не першим наступом системи освіти на методичну службу, однак прецедент знищення станового закладу методичного супроводу з безперервною 75-річною історією є прямим свідченням колапсу всієї системи освіти. В Україні методична служба не має окремого силового механізму, який би міг виступити її захисним бар'єром. Відсутність інструментів силового чи владного підкріплення прав призводить до істотного обмеження ефективності їх реалізації, що унеможливорює досягнення поставлених цілей. За таких умов статусні позиції трансформуються у градації сили, що знецінює інші критерії легітимації владної структури. Циклічність подібних конфліктів за протекторат всередині владного домінування має архаїчне підґрунтя, згідно з яким носії сили вдаються до дій, санкціонованих перевагою їхньої влади, тоді як слабші суб'єкти змушені підкоритися нав'язаним умовам й

¹ Авторська дефініція Л. Гусарчук, йдеться про понад десятирічний вплив децентралізаційної реформи на стан освітньої галузі та гальванізацію процесів всередині освітнього контуру.

узгоджуватись із реальністю, яку не в змозі змінити. Темне просвітництво останніх 11 років та його ідеологічні постулати призвели до становлення епохи антиметодичного апокаліпсису, на трек якого зайшла українська держава. Попри наявні обставини, навіть за несприятливих умов відмова від спротиву та некритичне сприйняття ситуації суперечать засадам активного суб'єктного самовизначення методичної служби. Безпосередньо система освіти, як об'єкт впливу, знаходиться в умовах динамічних змін, обумовлених глобалізаційними тенденціями, технологічним прогресом, цифровою трансформацією, зростаючими вимогами до якості освітнього процесу, децентралізаційною реформацією та незавершеною постковідною реструктуризацією, модельні основи якої адаптували до умов воєнного часу. Активні військові дії вздовж всієї лінії бойового зіткнення України та окупаційної російської армії, посилені терором держави-агресора, частково паралізувати систему освіти, зробивши її контур розмитим, а проблеми всередині нього вторинними. У поточному контексті, методична служба повинна функціонувати як провайдер та виступати ключовим структурним елементом управління знаннями. Проте, спостерігається парадокс інконгруентності² виражений у невідповідності державної політики по відношенню до методичної служби, яка в умовах децентралізації освіти є ключовим структурним елементом для успішної реалізації даної реформи. Втім, замість посилення контуру сформованої десятиліттями інституціональності, відбулось поступове випатрошування методичної служби, що зробило її неспроможною до роботи.

У межах технократично-цифрової парадигми управління, що формується на перетині централізованих та децентралізованих векторів української державної влади, методична служба була ідентифікована та інтерпретована владою як рудиментарна структурна одиниця, непридатна до інтеграції в нову архітектуру публічного управління, що спричинило її концептуальну фрагментацію. Технократично-цифровий собор глибинно-державної української централізовано-децентралізованої влади сприйняв українську методичну службу як застарілий софт, що має бути розбитий на петчворк й поступово демонтований. Для прихильників кібернетифікації держави, методична служба в умовах децентралізації влади стала невідповідним інструментом від якого слід позбутися. У разі її повної анігіляції виникне змога для прихильників такого підходу подолати інституціональний контроль та посилити принципи доктрину шоку [4]. Уряд не всезнаючий. Інновації є основою зростання та розвитку, однак

² Парадокс інконгруентності – авторська дефініція Л. Гусарчук детермінуюча процес невідповідності задекларованих цілей до операційної діяльності, що йде врозріз з поставленою метою.

приймавши контроль, рух в природному стані зупиняється, а життєвий цикл звужується. Зрештою, фінальна ціль даного типу мислення полягає в засіванні хаосу та множинній культивуації деструктивної флуктуації, щоб запобігти суспільному спротиву занадто розгублених громадян. Психоз катастрофи небезпечний тим, що він не мислиться як такий, його дуже важко виявити та він може прогресувати. Однак, ідентифікована катастрофа подібного масштабу не просто репрезентує проблему, а трансформує її сутнісні параметри, змінюючи саму природу вихідного виклику. Поступова деінсталяція методичної служби є унікальною формою публічного контролю освіти без одноосібного кінцевого бенефіціара. Саме тому дематеріалізація методичної служби була ретельно замаскована під фасадом «ремонт» та переходу до дистилляції функціонального ядра цього структурного елементу. Аби мати справжні можливості вийти з освітньої кризи, українське суспільство зобов'язане виправити зроблену раніше адміністративну помилку. Незважаючи на це, забезпечення організаційно-методичної підтримки педагогічного процесу, адаптація освітніх технологій та гармонізація синопсису перебігу навчання у його модальних проявах, відповідно до стратегічних орієнтирів освітньої політики, наразі, полярно резонують з корпусом за давних проблем та є контрпродуктивними. Таким чином, виникає необхідність теоретичного обґрунтування та комплексного розроблення системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби, у якій інтегральні механізми визначатимуть підпорядкованість практичній консолідації методичних ресурсів на основі прецедентного аналізу деконструйованої феноменології проблеми. Імплементация описаної вище логіки процесової архітектури сприятиме «оздоровленню» української методичної служби. Це закладе основу для подальшої контрольованої трансформації, а саме: підвищення ефективності методичної служби та забезпечення її адаптивності і відповідності сучасним освітнім викликам. У такому розрізі, прикладна цінність дослідження посилюється доказовим обґрунтуванням необхідності імплементації публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні. Очікується, що концептуалізація цієї частини комплексної проблеми сприятиме:

- Цілісному аксіологічному ушляхетненню ролі методиста.
- Розробці важелів оптимізації процесу прийняття управлінських рішень.
- Підвищенню якості методичного супроводу педагогічної діяльності.

- Забезпеченню системного функціонування методичної служби у якості стратегічної метасистеми освітнього менеджменту в більш широких рамках непрогнозованих умов швидкоплинних трансформацій освітнього середовища.

Класичні підходи до функціонування оновлених методичних служб в українських реаліях 2025 року не відповідають сучасним викликам. Тенденційна редукція традиційних підходів пов'язана зі стрибкоподібними змінами парадигм всередині однієї епохи, реальний час якої вже вичерпаний, однак час історичний продовжує свій кругообіг. Від так дійсність насичується епізодичними артефактами збою адаптивного нормування. Зокрема простежується фрагментарність методичних рекомендацій, котра викликана недостатньою координацією між суб'єктами освітнього процесу, компресією когнітивної варіативності, низьким рівнем інтеграції інноваційних педагогічних практик та відсутністю гнучких механізмів адаптації до змінних умов. Це призводить до неефективного використання методичних ресурсів, дублювання функцій та слабкої аналітичної обґрунтованості прийняття рішень у сфері методичного забезпечення контуру корпусу освіти³. Через перманентну невизначеність люди відчують страх та готові говорити тільки на прикладах дрібних та незначних групових цілей. Страх детермінується відсутністю розуміння того, що буде згодом. Тому й тема дискурсу не змінюється, оскільки ми як децентралізоване суспільство не виходимо навіть на рівень загальнонаціонального обговорення перспективи різких перетворень та викликаного ними реального образу майбутнього. З огляду на це, потік фрагментарності інвазійних артефактів всередині пайплайну функцій методичної служби породжує множинність збоїв освітньої матриці й процесуально скоує та розладнує структуру методичного супроводу. Зрештою, це призводить до циклічної реформації руками кризових менеджерів у реакційному середовищі, що лише погіршує становище методичної служби і сприяє корозії фундаментальних підвалин українського методичного традиціоналізму. Навіть у своїй інтроспективності проблема є багатогранною та потребує комплексного вирішення. Це підкреслює потребу в необхідності уніфікації і стандартизації методичних підходів, водночас враховуючи їх кореляцію з адаптивністю до індивідуальних потреб освітніх закладів. У таких умовах актуалізується переосмислення методичної служби, що підживлює запит до

³ У концептуалізації Л. Гусарчук методична служба визначається як контур освітнього корпусу, що відображає її системоутворювальну роль у структурі освітньої політики та функціональне значення у системі публічного управління освітою.

розроблення нових моделей методичного управління. Для сучасної української системи публічного управління освітою – головним завданням сьогодення повинно стати відривання від політики IV часу постійного теперішнього⁴ [5], [6] та запобігання музеєфікації методичної служби. Якщо методична служба стане музейним експонатом без права на особисте життя, без права вибору, то педагогічний досвід буде позбавлений унікальної можливості досягти смислового завершення, що народжується в методичних надрах. Методична служба є протекціоністичним началом системи управління знаннями та сприяє конвергенції процесів всередині освітнього корпусу, допомагаючи визначити спільні інтереси й перейти від конфронтації до співробітництва. Отже, методична служба має висококонективний та дефракційний характер, що робить її потужним феноменом. Дерева ростуть допоки коріння здорове, люди ростуть, поки мають амбіції, нація зростає коли у неї є опора, але опорою може стати не кожен. Тому усупільнена людина повинна вміти приймати все як чистий аркуш. Нині методична служба стала аморфною, вона себе набуває. З огляду на це, необхідно виявити та пізнати силу, яка зможе виступити захисним механізмом для протекціоністичного контуру освітнього корпусу, яким є методична служба.

Однією з перспективних концепцій переосмислення та подальшої розробки проблеми є створення та інсталяція системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби як частини цілісної публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні. Дана система у своєму синопсисі передбачає синергетичне використання прецедентного досвіду, когнітивно-аналітичних моделей прогнозування та інтегративного нормування методичних процесів.

Впровадження системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів у діяльність методичних служб закладів освіти потребує монолітної концептуалізації методологічного підґрунтя, що забезпечує узгодженість теоретичних засад, управлінських принципів та прикладних технологій. На (рис. 1) представлено та визначено основні складові публічної політики трансформації та розвитку методичної служби (ППТРМС), серед яких простежуємо 10 головних логіко-структурних елементів:

I – Поняття прецеденту як феноменологічно-ціннісної і правової основи, забезпечуючої перманенту усталеність та плавне функціонування

⁴ Йдеться про етерналізм (від лат. *aeternus* – вічний). Це метафізична концепція в філософії часу, згідно з якою минуле, теперішнє і майбутнє є однаково реальними. Відповідно до інтерналістського підходу, всі події у часі існують незалежно від нашого сприйняття моменту «тепер», а сам час є аналогічною щодо простору чотиривимірною структурою, в якій часові моменти не зникають і не виникають, а просто існують.

всього концепту. Предметно-смісловий прецедент функціонує як нормативний еталон авторитетного зразка, що передбачає його безпосереднє і беззастережне застосування в якості апробованої моделі створення [7], [8], [9].

Рис. 1 Рамка авторської концептуалізації публічної політики трансформації та розвитку методичної служби
Джерело: авторська розробка Л. Гусарчук

II – Інтегральні механізми методичної служби (МС) у якості кумулятивних засобів нормування методичних процесів та упорядкування наслідків фрагментації кібернетичного контуру управління знаннями. Інтегральні механізми визначають підпорядкованість практичній консолідації методичних ресурсів на основі прецедентного аналізу деконструйованої феноменології проблеми. Дана складова виникає з емерджентного синтезу когнітивно-аналітичного моделювання, евристичного прогнозування та адаптивного нормування невпорядкованого спектралізму явища децентралізації освіти. Інтегральні механізми породжують тактику інтегративності та включають: інституційну гнучкість, міжрівневе узгодження, мережеву взаємодію, контекстуальну адаптацію, регуляторну здатність до самонавчання, динамічне оновлення інформаційної бази прецедентів та абсорбування знань які вони продукують.

III – Система прецедентної консолідації інтегральних механізмів (ПКІМ) МС представлена на (рис. 2). Її прикладна функція полягає в акумуляції цілісної візії по відношенню до проблеми прогресії нескінченного числа мутацій в супровідних процесах інтегральних механізмів, що призводить до порушення

ролі досвіду як цінності. У цьому контексті простежується логічний взаємозв'язок, оскільки визначальними тут є такі методологічні орієнтири, як інтегральні механізми МС. Вважаю за необхідне підкреслити роль інтегральних механізмів методичної служби (ІМ МС), оскільки саме вони обслуговують аксіологічну площину та забезпечують принцип реалізації безперервного професійного розвитку через призму методу прототипізації. Дана система проектує ремаршрутизацію реєстрів прецедентного поля шляхом абдуктивного насичення [10] відносно позитивного змісту розкладу існуючих перепон та запобігання їх потенційної серіалізації. Відновлення цілісності контурного кордону методичної служби є епіфеноменальною редукцією трансгресивності її децентралізованого стану. Методологічний інструментарій системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів ґрунтується на застосуванні регресійного аналізу, факторного аналізу та багатовекторного шкалювання, що забезпечує виявлення латентних взаємозв'язків, формування структурної моделі взаємодії компонентів системи та інтегративну оцінку їх функціональної узгодженості. Дана система огортається необхідним прецедентом, який є селективним та актуалізованим, отже – достатньо надійним для продовження кристалізації витоку ядра подальших процесів.

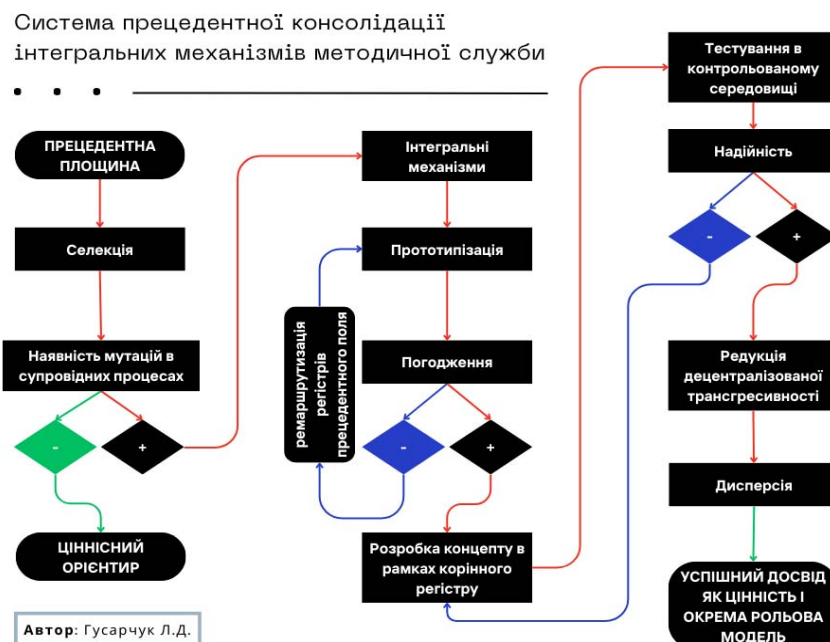

Рис. 2 Система прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби
Джерело: авторська розробка Л. Гусарчук

За умови трансформації – динаміка є основою усіх процесів. Монолітні системи стають хиткими після вбирання серіалізованого досвіду, тому жорсткі унітарні системи завжди гранично нестійкі. У рамках ППТР МС всі елементи є динамічними або гальванізованими, що засвідчує необхідність забезпечення гнучкості системи. Така вимога досягається за рахунок введення елементу дисперсії. Коли система зіткана з протиріч, які вона намагається впорядкувати або збалансувати, розсіювання виступає своєрідною дистиляцією, що допомагає тримати фокус на головну першочиннику. У такому разі, незалежно від опору, спрямованого проти системи, вона акумулює та абсорбує прецедентний негатив, посилюючись у процесі трансформації й забезпечуючи конструктивний вихід із ситуації. Збільшуючи ступінь амортизації конструкція системи виходить надзвичайно стійкою. Висока дисперсія також є своєрідною декларацією про можливу помилку, яка допустима, оскільки не має перспектив стати критичною. Лише за наявності високої ентропії постає можливість для безупинного становлення справжнього витoku буття. Дисперсія як тактичний періінтегральний механізм⁵ виступає транзитивним каталізатором, який згладжує фактор децентралізації освіти, що одночасно є умовою і логіко-структурним елементом ППТР МС. Така особливість робить систему прецедентної консолідації інтегральних механізмів не лише гнучкою, а й хаординою [11].

IV – Ядро процесів є невід'ємним елементом логіко-операційного таксису⁶ та подальшого пітчінгу системи ПКІМ МС.

V – Реорганізаційний рушій ІМ МС виступає колагорифмаційним байтранером⁷ усіх внутрішніх та зовнішніх процесів. Відповідно, його функція полягає в детермінації мікро та макро динаміки модуля прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби. В основі доказової бази важливості цього елементу для процесів генезису ППТР МС в умовах децентралізації освіти в Україні лежать результати попереднього дослідження [12].

⁵ Оригінальна дефініція Л. Гусарчук, походить від грецького префіксу *περί*, що означає: навколо, кругом, зверху, через. Автор у даному випадку розглядає явище дисперсії з точки зору її концептуальної навколо інтегральності.

⁶ Оригінальна дефініція Л. Гусарчук, за семантичним началом походить від грецького слова *τακτισμός*, яке означає порядок, стрій або ж розташування за порядком. Авторська інтерпретація цього поняття по відношенню до досліджуваної проблеми розкриває сутність динамічних реакцій, що виникають у відповідь на стимул, який діє односпрямовано на прецедентність як феномен та інтегральні механізми як підструктурну одиницю загальної системи їх консолідації.

⁷ Оригінальна дефініція Л. Гусарчук яка термінує роль актуального медіатора між фрагментованими логіками прецедентного простору (колагорифми) та процесами деструкції або реконфігурації у загальній смисловій системі. Ключова функція цього феномену полягає у миттєвому послабленні матричних мутацій методичної служби, тобто деформацій, що виникають унаслідок тривалого впливу алгоритмічних аномалій, структурних збоїв або семантичних перенасичень.

VI – Децентралізація влади у загальній рамці авторської концепції розглядається як явище, котре вплинуло на сектор освіти та призвело до початку її децентралізації як галузі та інституції.

VII – Децентралізація освіти мислиться і висвітлюється у якості закономірності фіксації проблеми згідно її природи, та впливу викликів обслуговуючих даних процес, на методичну службу. Аксіологічним ядром більшості досліджень децентралізації освітньої галузі виступає проблема балансування сфер впливу між інституційними суб'єктами публічного управління [13, с. 82]. Зміна парадигми управління, передусім, створює умови для вільного вираження інтересів усіх зацікавлених сторін і забезпечення ефективних механізмів їх реалізації. Питання трансформації освітньої політики ґрунтовно розкрито у фундаментальному дослідженні академіка О. Савченко, де державно-громадське управління освітою інтерпретується як чинник удосконалення освітньої політики, а соціальне партнерство як одна з ключових передумов результативності освітніх реформ, [14]. Процес децентралізації освіти декларувався як інструмент підтримки реформи загальної середньої освіти шляхом впровадження принципів плюралізації та управлінської автономії шкіл. Утім, на практиці зазначені цілі реалізовані не були: натомість починаючи з 2014 року простежується оптимізація навчальних закладів, а у сільській місцевості фіксується їх масове закриття. Таким чином, уведене В. Сагуйченко у 2015 році визначення «позірного саморозчинення» [13] можна вважати не лише візіонерським, але й таким, що набуло ознак концептуального передбачення подальших трансформацій та змогло точно охарактеризувати ключові тенденції наступних 10 років.

VIII – Трансформація вводиться як категорія превентивної протидії матричним мутаціям в тілі методичної служби.

IX – Архітектура МС. Аркадна підоснова нової архітектури МС передбачає еволюцію консультування, котре нині є контрпрецедентним за своєю сутністю та сприяє корозії методичної служби. Зокрема метафора «витримати навантаження арки» у філософії Мартіна Гайдеггера відображає його розуміння структури буття як напруженого з'єднання, яке утримує цілісність. Ця ідея розкрита у його есе «Будувати, жити, мислити» (нім. *Bauen, Wohnen, Denken*), де він описує «стик» (нім. *Fuge*) у якості елемента, що несе і тримає будову. Ґрунтовно концепцію «стика» як основи структури буття наприкінці ХХ століття розглядав український філософ С. Кримський [15].

X – Контрольоване середовище є останнім за порядком, але не за значенням, елементом в логіко-структурному ланцюжку всього концепту.

Воно повинне забезпечуватися асертивним підходом та проєктною модуляцією.

Через утруднену комплексність, фрагментарну хронологічну корозію підоснов виникнення проблеми, у сфері публічного управління та адміністрування, донині, не існувало запиту на формування алгоритму дій задля вирішення проблеми. Поодинокі вислови дослідників у соцмережах часто наближаються до незаангажованої ідентифікації, проте далекі від точності, тому закономірно не впливають на загальний стан речей. Тож на сьогодні проблема залишається невирішеною, а стан методичної служби визначено як турбулентно-затухаючий [3]. Відповідно, актуальність проблеми надзвичайно гостра. Запропонований авторський підхід створення публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні сприяє стабілізації МС та дасть змогу скористатись вторинним реорганізаційним рушієм – ІМ МС заради локалізованої маршрутизації управління децентралізованим освітнім середовищем. Децентралізоване освітнє середовище (ДОС) повинне підпорядковуватись методичній службі як органу сертифікації та верифікації якості освітньої політики продукуюваної МОН. Наукова новизна полягає в тому, що у даному розрізі будь-яка сума проблем потрапляє в контрольоване середовище, де роль ППТР МС є ключовою, а фінальний продукт результатів поточного дослідження має потенціал стати настільною інструкцією для кожного методиста та учасника мережі управління освітою. Феномен методичної служби у такому концептуальному вимірі слід розглядати як складну багаторівневу структуру, елементи котрої перебувають у динамічній взаємодії. Прецедентна консолідація в цьому контексті забезпечує структурну єдність між емпіричними кейсами, нормативно-методичними модулями та управлінськими практиками на локальному, регіональному та державному рівнях освітньої вертикалі.

Українська методична служба впродовж більшої історії свого буття, функціонувала у стані відкритої нелінійної системи, здатної до адаптивної саморегуляції. Наразі МС зрегульована державною політикою та щоквартально фрагментується під тиском реформ не сумісних з життєздатністю. Прецедентна консолідація інтегральних механізмів функціонально містить у собі арсенал засобів, здатних виправити поточне становище. За своє сутнісною характеристикою система ПКІМ МС виконує роль каталізатора упорядкованої взаємодії між педагогічними інноваціями, професійним досвідом та нормативно-організаційними практиками, що сприяє досягненню нового якісного стану методичної служби та запобігає проявам праксіологічно-операційної хаотичності.

Виток проблем, породжений одним із досліджуваних процесів є умовою та за сумісництвом VI логіко-структурним елементом ППТР МС. Завдяки вичерпному історичному очерку В. Сагуйченко простежуємо, що проблема становлення децентралізації шкільної освіти порушується починаючи з Першого з'їзду педагогічних працівників, де у публічному дискурсі вперше було предметно порушено питання про автономізацію загальноосвітніх навчальних закладів, а також окреслено необхідність інституціоналізації органів громадського й опікунського управління у сфері шкільної освіти [13]. Цей історичний момент позначив собою зміщення акцентів у розумінні функцій адміністрування освіти: від жорсткої централізації до більш гнучких, партисипативних моделей управління. У своїх ґрунтовних дослідженнях В. Сагуйченко звертає увагу на досвід Республіки Польща як на взірець вдалого впровадження децентралізаційних механізмів у системі шкільної освіти [13, с. 81]. Зокрема, представлений дослідницею аналіз польської реформи демонструє ефективність практичної імплементації принципу субсидіарності, що дозволило забезпечити як організаційну гнучкість, так і збереження загальнонаціональних освітніх стандартів на локальному рівні. In vitro, корінь вітчизняного освітнього контексту демонструє, що шлейф актуальних проблем має не лише глибоке історичне підґрунтя, а й конкретну точку відліку, яка чітко фіксує початок їхнього інституційного накопичення. 29 грудня 2014 року рішенням Верховної Ради було ухвалено Закон «Про внесення змін і визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» (№ 1577), яким визначено, що обласні адміністрації та органи місцевого самоврядування мали *оптимізувати* мережу методичних кабінетів, а видатки на їх утримання скоротити [16]. Процес децентралізації освіти всередині явища децентралізації влади був пригальмований факторами протистояння районів та громад, тому питання методичної служби і її органів «зависло» до моменту впровадження норми нового Закону «Про повну загальну середню освіту», яка постановляла, що до 1 вересня 2020 року органи місцевого самоврядування мають провести *реорганізацію* науково-методичних установ [17]. Згідно Закону, реорганізації не підлягали заклади післядипломної освіти та відбір працівників до зазначених центрів мав проходити на конкурсних засадах. Очевидно, що вже на даному етапі відбулась підміна понять, адже оптимізацію замінили реорганізацією. Де-факто конкурсні відбори не проводились, а в у списках часто була лише одна людина, кандидатура якої мала екс-районне походження. Окрім зазначеного, слід урахувати, що на прикладі ЦІПО й згідно факту його ліквідації у IV кварталі 2024 року, фіксуємо констатацію наочного

знищення титана післядипломної освіти України, який був опорою аналітико-дослідницького центру методичної служби України [3]. Відповідно, можемо ствердити, що вищезгаданий Закон порушує свою ж норму і його суворість компенсується обов'язковістю дотримання правової складової на практиці.

Різниця між оптимізацією, реорганізацією та ліквідацією колосальна. Варто почати з того, що законодавство України досі не визначає чіткої процедури ліквідації методичних кабінетів. Зокрема, в чинних нормативно-правових актах відсутні конкретні положення, які б регламентували порядок їх ліквідації. Міністерство освіти і науки України *рекомендувало* районним та міським радам створювати центри професійного розвитку педагогів шляхом *реорганізації* підпорядкованих районних (міських) науково-методичних установ. Це зазначено в офіційному листі МОН від 21 серпня 2020 року № 1/9-466 [18]. На початку 2020-х цей факт створив правову невизначеність для органів місцевого самоврядування та освітніх управлінців, які прагнули оптимізувати мережу методичних установ. Згідно з пунктом 30 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування», реорганізація або ліквідація навчальних закладів комунальної форми власності здійснюється за рішенням місцевої ради [19]. Однак цей закон не надає детального механізму для ліквідації методичних кабінетів. У зв'язку з цим Міністерство освіти і науки України надало рекомендації щодо реорганізації науково-методичних установ. Зокрема, реорганізувати науково-методичний центр як юридичну особу можна лише після рішення органу місцевого самоврядування про створення центру професійного розвитку педагогічних працівників [20]. Таким чином, відсутність чіткої законодавчої процедури ліквідації методичних кабінетів суттєво ускладнила процес їх реорганізації та вимагала додаткових роз'яснень і рекомендацій від відповідних органів влади. Однак, цього не сталося й рішення приймалися без належної модерації та за посередництва інтуїтивного лобіювання інтересів кризових менеджерів. Варто звернути увагу на логічну неузгодженість, що закладена у самому формулюванні «як організувати центри професійного розвитку педагогів і реорганізувати науково-методичні установи», запропонованому в офіційних інформаційних матеріалах МОН [20]. У цьому вислові спостерігається семантично невиправдане поєднання двох дій, які належать до різних логіко-інституційних рівнів: дієслово «*організувати*» передбачає створення нової інституційної одиниці, у даному випадку ЦПРПП, *ex nihilo*, тобто з нуля, тоді як «*реорганізувати*» вказує на трансформацію або структурне оновлення вже наявного органу – так званої традиційної науково-методичної установи.

Обидва терміни поставлено в один логічний ряд, ніби йдеться про ідентичні управлінські дії, що є методологічно невірним. Така стилістична симетризація семантично неспівмірних понять створює хибне уявлення про уніфікованість процесу трансформації, тоді як насправді йдеться про онтологічно різні управлінські стратегії – створення нової системи та демонтаж старої. Як слушно зауважив національний експерт проекту DECIDE з розвитку демократичних освітніх систем у громадах С. Дятленко, у цій проблематиці простежується ще один суттєвий аспект. Закон «Про повну загальну середню освіту» передбачає створення міських та районних Центрів професійного розвитку педагогічних працівників, маючи на увазі старі райони, які існували на момент прийняття закону. Водночас, з огляду на прийняття Верховною Радою України постанови «Про утворення та ліквідацію районів» та затвердження Кабінетом Міністрів України перспективних планів формування територій громад усіх областей, створення Центрів професійного розвитку педагогічних працівників на рівні районів, що підлягають ліквідації, втрачало доцільність. Однак представник DECIDE у своїй статті наголосив, що чинне положення вже передбачає можливість заснування таких Центрів не лише міськими, а й сільськими та селищними радами, що відкриває ширший простір для їхньої інституціоналізації в межах новоутворених територіальних громад [21]. Не зважаючи на експертну думку, в результаті злиття районів та громад, проблемам виникла не лише у процесах реорганізації методичних кабінетів, оскільки на реорганізаційному фундаменті виникло докорінно нове явище інкорпоративної агрегації методичної служби. Ситуаційна динаміка продовжила еволюціонувати в бік загострення, адже Об'єднані територіальні громади (ОТГ) мали свої методичні кабінети, а районні облдержадміністрації – свої. Цей квазіпарадокс спричинив потребу введення нового визначення, яке характеризується специфічною стратифікацією власної прецедентності. Також варто зазначити, що уже на цьому етапі слід було ввести категорію феномену інтегральних механізмів. Однак, вони не відбулись, як утворені, під час проблемного процесу кризово-інвазивної ліквідації методичних кабінетів. У результаті даного процесу, Україна втратила численну кількість висококваліфікованих методистів та отримала натомість низку судових справ пов'язаних з незаконними звільненнями працівників з роботи. Наприклад, рішення Нікопольського міськрайонного суду Дніпропетровської області від 15 травня 2018 року у справі № 182/6039/17. У цьому рішенні суд розглянув позов працівника, який оскаржував своє звільнення у зв'язку з ліквідацією методичного кабінету відділу освіти і науки Нікопольської міської ради. Суд встановив, що фактично відбулася реорганізація, а не ліквідація, і визнав звільнення незаконним [22].

Законом чітко не передбачено статус методистів у випадку ліквідації методичних кабінетів у територіальних громадах, де відбувалось конкурентне протистояння між районом та громадою задля просування курсом обслуговування децентралізаційного вектора. У цьому алгоритмі методичній службі не відведено місця, в результаті чого посилився кадровий голод та виникла проблема, яка удостоює нас свого прецеденту, а саме – відповіді на питання, чи є центр професійного розвитку педагогічних працівників правонаступником ліквідованого методичного кабінету? Важливо розуміти, що Центр професійного розвитку педагогічних працівників не є автоматичним правонаступником ліквідованого методичного кабінету. Однак у разі реорганізації методичного кабінету шляхом його перетворення на ЦПРПП, новостворена установа може набути статусу правонаступника. Відновлюємо логіку процесу згідно наявних джерел [18]. У такому випадку, якщо методичний кабінет функціонував як юридична особа, реорганізація може здійснюватися через злиття, приєднання, поділ або перетворення, відповідно до статей 104 та 110 Цивільного кодексу України. У процесі реорганізації права та обов'язки методичного кабінету переходять до ЦПРПП, що надає йому статус правонаступника. Проте, якщо методичний кабінет був структурним підрозділом, а не окремою юридичною особою, його ліквідація та створення нового ЦПРПП не передбачає автоматичного правонаступництва. У такому випадку, необхідно здійснити окремі юридичні процедури для передачі майна, зобов'язань та кадрових питань. Таким чином, статус правонаступника для ЦПРПП залежить від форми реорганізації методичного кабінету та його юридичного статусу до реорганізації. Згідно «Дорожньої карти для засновників по створенню Центру професійного розвитку педагогічних працівників у громаді» редакції 2022 року, було вперше отримано проєкт рішення, котрий дає чітку відповідь на досліджуване питання [23]. Згідно до пункту 30 частини першої статті 26 (пункту 20 частини 1 статті 43) Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», абзацу 2 частини 3 статті 52, пункту 5 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту», керуючись Положенням про центр професійного розвитку педагогічних працівників, затвердженого Відповідною постановою Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 року № 672 та враховуючи висновки постійної депутатської комісії з гуманітарних питань, обласна рада зобов'язана самостійно встановлювати, що комунальна установа «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» є правонаступником усіх майнових і немайнових прав і обов'язків районного методичного кабінету відділу освіти [19], [17], [24].

Проте, залишається відкритим питання щодо об'єктивності, неупередженості та виваженості такого адміністративного рішення, а також щодо потенційних ризиків, які воно може спричинити для методистів як ключової ланки освітнього супроводу.

Аби мати змогу рельєфно виділити процеси, котрі відбулись в досі неосвітленому розрізі проблеми, необхідно заглибитись у багатовимірність патології, породжених транзитивним переходом від методичного кабінету (МК) до ЦПРПП. Пропоную експлікувати явлення стигматизованого неявного на матеріалі хронології подій у Тетіївській ОТГ Київської області. Цінність даного кейсу полягає в наочній фіксації та простеженню конкретного прецедентного прикладу трансгресивної матричної мутації методичної служби, котра призвела до її евісцерації як інституції. 24 грудня 2017 року у місті Тетіїв Київської області відбулись місцеві вибори у результаті яких більшість селищ Тетіївського району увійшли до ОТГ. Однак, у рамках Тетіївського району – реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, що розпочалася у 2014 році, була сприйнята скептично.

Через різноголосся візій прихильників управління двох систем та розподілу ролей суб'єктів всередині них, сформувався напружений мікроклімат, що сприяв посиленню явища опору змінам. Через порушення пітчінгу імплементації децентралізаційної реформи на фронтах з'явилась точка біфуркації. У результаті цього 8 селищ відмовились входити до юрисдикції ОТГ та прийняли опозиційне рішення залишитися у складі Тетіївського району. У такий спосіб маємо *першу матричну мутацію* – симультанне існування Тетіївської ОТГ та Тетіївського району, районний центр якого довгий час був поділений між конкуруючими сферами впливу та одночасно адмініструвався двома апаратами з дублюючими функціями.

6 лютого 2018 року було засновано Управління освіти Тетіївської міської ради. Слідом, на базі Управління освіти був створений методичний кабінет, як структурний підрозділ Управління освіти Тетіївська міська рада (ТМР).

Дублювання функцій методичної служби продовжувалось до 26.08.2020 року, коли на 33 сесії сьомого скликання рішенням «Про внесення змін до структури апарату виконавчих органів Тетіївської міської ради» 3 пунктом було затверджено створення при управлінні освіти виконавчого комітету Тетіївської міської ради (ВК ТМР) відділу моніторингу та контролю і відділу організаційного забезпечення [25]. Також 4 пунктом було вирішено ліквідувати структурний підрозділ «методичний кабінет» управління освіти виконавчого комітету Тетіївської міської ради [25]. Логіка дій влади наступна: перемістити працівників в кількості 2 штатних одиниць у відділ моніторингу та контролю [25].

Ті ж самі люди з методичний кабінет (МК) перейшли працювати у новоутворенні відділи. Тобто фактично відбулась не ліквідація, а реорганізація. Фіксуємо факт ліквідації МК при Тетіївській ОТГ. Він є аномальним, оскільки викликаний матричною мутацією, породженою відсутністю автомату цензурування, порушенням алгоритму субординації еволюційного правонаступництва органів методичної служби та обумовлений нехтуванням адміністративного апарату ТМР інтегральними механізмами методичної служби.

На підставі рішення від 20.08.2020 р. Тетіївської районної ради VII скликання Про створення Комунальної установи «Тетіївський районний центр професійного розвитку педагогічних працівників» Тетіївська районна рада (ТРР) Київської області ухвалила створення комунальної установи Тетіївський районний центр професійного розвитку педагогічних працівників (ТРЦПРПП) Тетіївської районної ради Київської області з 01.09.2020 року [26].

ТМР VIII скликання четвертою позачерговою сесією 15.01.2021 року було винесено рішення № 74-04-VIII Про зміну назви та затвердження Статуту і штатної чисельності працівників комунальної установи «Тетіївський центр професійного розвитку педагогічних працівників» (КУ ТЦПРПП) Тетіївської міської ради [27].

У тетіївському кейсі 9 рекордних серіалізованих прецедентів. Квінтесенцією цього феномену є те, що на рівні бувшого Тетіївського району (8 сіл-опозиціонерів, які не сприйняли та відкинули реформу децентралізації та власне ТРР як адміністративний центр) було створено ТРЦПРПП. В цей самий час – абсолютно лояльний МК при Тетіївській ОТГ, що обслуговував інтереси реформи децентралізації освіти не вписався в нові інтереси управлінської візії. Феноменологія цього прецеденту в тому, що в результаті описаних вище дій МК ТМР став розмінною фішкою у руках ТМР та водночас є жертвою репресивної узурпації освітньої влади. Це підтверджується тим, що МК ТМР не еволюціонував у ЦПРПП, оскільки через укорінення матричних мутацій було порушено такий інтегральний механізм методичної служби як міжрівневу адміністративну взаємодію. Наявний факт того, що сталося у випадку Тетіївської внутрішньо-прецедентної серіалізації доводить та підтверджує експертну думку, виражену в аналітичній тезі С. Дятленко з DECIDE про недоцільність створення ЦПРПП на рівні районів [21]. Більше того, в такому разі усі наступні процеси лише сприятимуть ескалації ситуації та поглибленню вихідної стадії кризових основ всередині ядра методичної служби. В узгодженні з системою прецедентної консолідації інтегральних механізмів (див. рис. 2) даний факт означає, що під час прецедентної селекції відбулась

матрична мутація в супровідних процесах трансформації методичної служби. Відповідно, обґрунтованим є висновок про те, що не відбулося формування ціннісного досвіду як системного орієнтира. Ліквідація МК ТМР в умовах існування МК ТРР зумовило девіантний характер подальшої логіки всіх наступних процесів. Де-юре МК ТМР є ліквідованим. Однак де-факто він не припинив свого існування по сьогодні, оскільки в реальності цей структурний підрозділ спочатку просунувся оптимізаційно-реорганізованим шляхом розбиття на печворк у вигляді маріонеткового відділу моніторингу та контролю. Паралельно описаному процесу, на базі ТРР утворився ЦПРПП. Сам факт його утворення є прикладом здорової інтегративної еволюції в системі методичної служби, але повністю порушує сутність реформи децентралізації як влади та і освіти, оскільки суперечить їм у своїх фундаментальних принципах. Дана ситуація чудово ілюструє висоту принципів та підстав на яких С. Дятленко підкреслював недоцільність такого рішення, однак поставивши логічну крапку, експерт не прорахував ризиків та катастрофічних наслідків, що виникають у випадку просування таким курсом. Тож варто це зробити на матеріалі досліджуваної проблеми. У результаті утворення ЦПРПП на базі бувшого Тетіївського району утворюється новий феномен – децентралізовано-освітній узурпаційний сепаратизм⁸. Це юридично підтверджується тим, що згодом ТРЦПРПП було просто перейменовано в КУ ТЦПРПП Тетіївської міської ради. Отже де-факто відбулась оптимізаційна реорганізація МК ТМР з подальшою частковою абсорбцією. У результаті цього останній став деморфізованим і де-юре ліквідованим аби узаконити існування КУ ТЦПРПП, котре узурпувало владу всередині методичної служби, де МК ТМР де-факто продовжує існувати як кардинально-фрагментований та розчинений елемент. Постає питання правонаступництва, законності існування новоствореного елемента та методів його подальшої оздоровчої оптимізації. У прецедентному праві найвищим проявом інституційного становлення та змістовного апогею є акт створення прецеденту, оскільки саме він слугує фундаментом для правової еволюції та забезпечення стабільності й передбачуваності подальшої судової практики. У випадку дослідження Тетіївського кейсу кожен нюанс сам по собі є носієм прецедентності, що ускладнює його пошук першоджерела проблем, саме тому даний приклад слугує наочним енциклопедичним стандартом практичної цінності системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів. Для глибшого розуміння проблеми варто зробити акцент на трансформаційних змінах, що відбулися в адміністративно-

⁸ Оригінальна дефініція Л. Гусарчук.

територіальному устрої України протягом останніх років. Слід звернути увагу на докорінну зміну самого поняття «район» у порівняльному розрізі 2018 та 2025 років. Якщо у 2018 році районні одиниці розглядалися як відносно стабільні адміністративно-управлінські утворення з усталеними інституційними межами та локальною ідентичністю, як у випадку Тетіївського району, то після адміністративно-територіальної реформи 2020 року відбулося радикальне переосмислення їхнього статусу та функцій. Здійснене укрупнення призвело до масштабної ліквідації багатьох історично сформованих районів і створення нових, зокрема, таких як Білоцерківський район, до складу якого увійшли території колишніх районних одиниць, включно з Тетіївською. Цей перехід зумовив не лише зміну територіально-організаційних параметрів, а й трансформацію самого уявлення про район як адміністративну категорію. Отже, у межах зазначеної реформи, що була складовою загальнонаціонального курсу на децентралізацію, відбулося суттєве скорочення кількості районів та перегляд їхніх меж. Як наслідок, поняття «район» у 2025 році набуває зовсім іншої онтології: воно дедалі менше асоціюється з локальною спільнотою і дедалі більше постає як технократична одиниця управління з обмеженим впливом на формування освітньої політики на місцях. Це означає, що порівняльний аналіз даних, політик або методичних моделей із прив'язкою до поняття «район» без уточнення адміністративного періоду може бути методологічно хибним, адже змінилася не лише географія, а й функціональне навантаження цієї одиниці в системі публічного управління.

Актуалізуючи проблему правонаступництва в рамках методичної служби, необхідно звернути увагу на нормативно-правовий вакуум, що виник внаслідок зазначеної вище адміністративно-територіальної реформи. Це надзвичайно важливо, оскільки у результаті адміністративно-територіальної реформи (АТР) не було розроблено уніфікованих процедур щодо чіткого визначення спадкоємності функцій, кадрового потенціалу та організаційно-методичних напрацювань. Для встановлення робочої рольової моделі правонаступництва МС логічним кроком є опора на попередньо опрацьовані джерела, які формують аналітичний каркас дослідження та забезпечують релевантність концептуального узагальнення. Зокрема слід апелювати до положень Розділу 7 «Реорганізація або ліквідація ЦПР» [23], який містить наступне нормативне визначення:

- 7.1. Рішення про реорганізацію або ліквідацію Центру приймається Засновником відповідно до чинного законодавства України.

- 7.2. Ліквідація Центру проводиться ліквідаційною комісією, призначеною Засновником. Порядок і строки проведення ліквідації визначаються згідно з чинним законодавством України.

- 7.3. Під час реорганізації або ліквідації Центру працівникам, які звільняються, гарантується додержання їх прав та інтересів відповідно до трудового законодавства України.

- 7.4. У разі реорганізації Центру його права і обов'язки переходять до правонаступників, а у випадку їх відсутності майно та кошти Центру залишаються у власності територіальної громади.

- 7.5. Центр є ліквідованим з дня внесення до Єдиного державного реєстру запису про його припинення.

Для встановлення правонаступництва важливим є алгоритм створення центрів професійного розвитку педагогічних працівників, який закріплює реєстрацію центру як юридичної особи та закладає правові підвалини відкриття рахунку в Казначействі. Відповідно до Положення про Центр професійного розвитку педагогічних працівників, утворення Центру здійснюється органом місцевого самоврядування (надалі – засновник) на підставі чинного законодавства з урахуванням освітніх потреб відповідної територіальної громади [24]. Таким чином, функцію засновника може виконувати будь-яка місцева рада. Водночас законодавчо було покладено обов'язок на районні, міські (а також районні у містах) ради забезпечити створення відповідних центрів шляхом реорганізації підпорядкованих науково-методичних центрів (кабінетів) до 1 вересня 2020 року [18]. Отже, коли досліджуємо об'єктивний кейс, прецедентність якого полягає існуванні двох методичних кабінетів в одному ареалі водночас в результаті факту протистояння району та громади в умовах децентралізації влади як явища і децентралізації освіти як одного із процесів, що це явище обслуговує, то явищу *реорганізації* передуює *ліквідація* районного методичного кабінету з метою *оптимізації* бюджетних витрат і лише тоді відбувається реорганізація уже створеного методичного кабінету на базі ОТГ, як структурного підрозділу, за умови, що такий існував одночасно з районним методичним кабінетом і був реструктуризований раніше. У контексті впорядкованої системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби (ПКІМ МС) зазначений підхід має праксеологічну цінність, оскільки може бути репрезентований як своєрідний «золотий стандарт» ціннісного орієнтира (рис. 3) впорядкування наслідків матричної мутації на прикладі знаходження виходу із проблематики Тетіївського кейсу. Концептуальна та методологічна основа представленої моделі ґрунтується на фундаментальних принципах індійського досвіду трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти, накопиченого Бгаратом протягом понад сорока років і є продовженням попереднього дослідження [28].

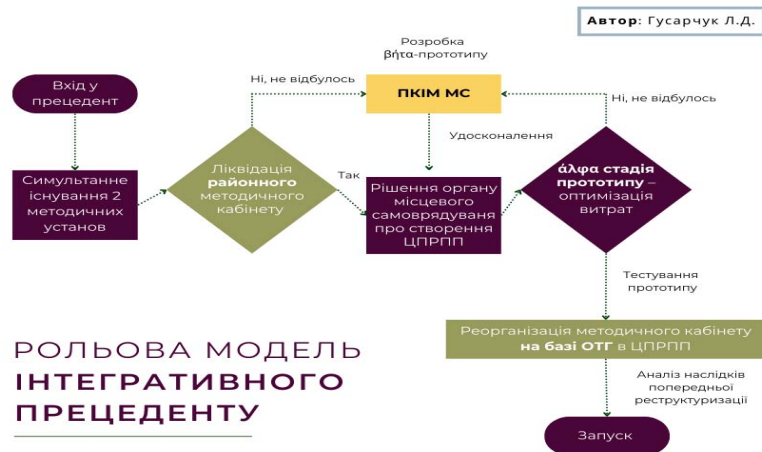

Рис. 3 Рольова модель інтегративного прецеденту як реорганізаційного рушія ІМ МС висвітлює здорові (структурно та функціонально обґрунтовані) етапи реорганізації методичної служби в умовах децентралізації освіти

Джерело: авторська розробка Л. Гусарчук

Ігнорування запропонованої моделі спричиняє збереження та подальше множення матричних мутацій, які справляють деструктивний вплив на супровідні процеси у децентралізованому освітньому середовищі. Така динаміка, у свою чергу, зумовлює прогресуюче ускладнення ситуації та посилення її патологічних ознак. Формування обґрунтованого та коректного судження можливе лише за наявності правильної логіко-процесуальної послідовності. Постає уточнююче запитання: чи можливий альтернативний вихід за межі сформованого прецеденту, якщо різні категорії досвіду входять в конфронтацію? Коли пророщувати культуру діалогічного існування стає неможливо, необхідно створювати аркадну архітектуру (див. рис. 1) де конструктивний діалог є не лише можливим, а й виводить учасників за межі силового поля на плато нових можливостей. З огляду на це доцільно повернутися до проблеми визначення правонаступності як ключового механізму забезпечення спадковості управлінських рішень і збереження функціональної цілісності інституційних структур, оскільки будь-яка архітектурна форма потребує міцного фундаменту. У випадку, коли маємо прецедент де існував районний методичний кабінет і МК ОТГ, то неможливо *оптимізувати* районний методичний кабінет шляхом з'єднання його з МК ОТГ, в ході чого ліквідовувати останній, *переназвати* його Центром професійного розвитку,

покласти на новостворений орган усі функції, які виконували МК ОТГ і МК району та перевести штат колишніх працівників з'єднавши два однакові за призначенням, але різні за функціями структурні підрозділи. Заміна номінальної ідентифікації інституції не змінює її сутнісної природи, а лише ініціює повторне відтворення ітеративних моделей попередньої структури. Іншими словами, фіксується імітація змін без їх сутнісного наповнення. У даному контексті багатоспектральний Тетіївський кейс прецедентної серіалізації є прикладом токсичної деморфізації методичної служби, котрий мав умови виникнути через відсутність публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в Україні. У наведеному прикладі правонаступництво може визначатися згідно підзвітності структурного підрозділу у фінансовій частині, оскільки Центр фінансує засновник [21], штатному розписі працівників та базовим функціям ядра того структурного підрозділу, які переймає на себе новостворений Центр професійного розвитку педагогічних працівників. У межах окресленої ситуації простежується системна криза ліберальної моделі управління, що поступово трансформується в ілліберальну парадигму. Формально органи місцевого самоврядування наділені повним спектром інструментів для створення Центру професійного розвитку педагогічних працівників: як одноосібно, так і в партнерстві або на основі міжмуніципального співробітництва. При цьому Центр має функціонувати як окрема юридична особа з організаційно-правовим статусом бюджетної установи, тоді як повноваження засновника охоплюють розроблення та затвердження установчих документів, а також визначення територіальної юрисдикції центру [21]. Водночас саме у цьому нормативному конструкті й закорінюється сутність проблеми, а саме те, що декларативна відкритість компенсується практичною безвідповідальністю та розмитістю механізмів реалізації. У результаті цього феномену – встановлення конструктивного діалогу унеможлиблюється, оскільки реорганізаційна турбулентність у межах децентралізованого освітнього середовища, зумовлена системним знеособленням методичної служби, перетворюється на ключову детермінанту провальної реалізації освітньої децентралізації в Україні. Перехід влади від центральних органів до місцевих громад вимагав нового підходу до методичної служби, однак цього не відбулось, оскільки в результаті децентралізації влади відповідальність за розробку та реалізацію освітньої політики делегувалась на місцевий рівень, а у методичної служби відібрали можливість адаптуватися до нових умов, набуваючи гнучкості та орієнтації на потреби конкретних територіальних громад.

ВИСНОВКИ / CONCLUSIONS

У межах проведеного дослідження було розроблено та концептуалізовано систему прецедентної консолідації інтегральних механізмів методичної служби як інноваційного інструменту стратегічного управління методичною діяльністю в децентралізованому освітньому процесі. Обґрунтовано, що її впровадження є необхідною умовою для підвищення адаптивності, ефективності та аналітичної спроможності методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні. Методологічне підґрунтя системи спирається на принципи прецедентного управління, інтегративної моделі консолідації досвіду та знань, а також синергетичне поєднання педагогічної практики з когнітивно-аналітичними моделями прогнозування. У ході дослідження виокремлено ключові компоненти інтегральних механізмів методичної служби, зокрема: інституційну гнучкість, міжрівневе узгодження, мережеву взаємодію, контекстуальну адаптацію, динамічне оновлення прецедентної бази знань та регуляторну здатність до самонавчання. Окрему увагу приділено визначенню мікро та макро динаміці модуля прецедентної консолідації, що дозволило простежити закономірності трансформації методичної служби як структурного елементу публічного управління в галузі освіти. Здійснено систематизацію актуальних наукових підходів до організації методичного забезпечення, з урахуванням викликів освітньої децентралізації та потреб локальних громад. У дослідженні також представлено поетапну реконструкцію процесу реорганізації методичної служби на прикладі кейсу м. Тетіїв Київської області, що має надзвичайно цінне практичне значення. Результатом дослідження стала розробка логіко-структурної моделі функціонування системи прецедентної консолідації, яка може бути використана як методологічна основа для розробки публічної політики трансформації методичної служби не лише в умовах децентралізації освіти, а й має потенціал зберегти свою актуальність навіть в постдецентралізаційний період. Така система здатна виступати як стабілізуючий та водночас інноваційно-адаптаційний механізм, що забезпечує стабільну безперервність професійного розвитку педагогічних працівників у змінному управлінському контексті. Матеріал статті утворює інтелектуальну матрицю інноваційних ідей, що концентрується навколо детального прецедентного представлення етапів реорганізації методичної служби як організаційно-управлінського феномену.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі / Prospects for further research in this direction. Децентралізація освіти в Україні стала реорганізаційним рушієм для процесів генезису публічної політики,

трансформуючи методичну службу. У такому контексті ключовими викликами для методологічної служби є розробка інноваційних освітніх програм, підтримка педагогічних кадрів та забезпечення якості освіти в умовах децентралізації. На підставі наведеного можна зробити висновок, що для розбудови мережі аксіосфери освітнього середовища за допомогою інсталяції публічної політики трансформації та розвитку методичної служби необхідно спиратись на акмеологічний підхід. На етапі інтроспекції ми пізнаємо принципи введення та експлуатації системи прецедентної консолідації інтегральних механізмів в архітектуру ядра процесів публічної політики трансформації та розвитку методичної служби України. З огляду на зазначені обставини постає об'єктивна потреба у глибокому аналізі аркадної підоснови трансформаційної архітектоніки нової моделі методичної служби як інституційної технології, що перебуває у фазі апробації. Ураховуючи, що будь-яке інноваційне рішення апріорно несе в собі ризиковий потенціал, виникає необхідність підтвердження її результативності та функціональної доцільності в якості логіко-структурного компонента публічної політики трансформації та розвитку методичної служби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

- [1] Профільна: реформа старшої школи. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/qqJn2l> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [2] Соціологічне дослідження. Реформа профільної середньої освіти: соціологічне дослідження. 2024. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://decide.in.ua/wp-content/uploads/2024/09/reforma-profilnoyi-serednoyi-osvity-soczdoslidzhennya.pdf> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [3] Л. Д. Гусарчук, «Наслідки ліквідації ЦІПО: адаптивне моделювання науково-методичних пріоритетів», на *IV Міжнар. наук. форумі Адаптивні процеси в освіті*. Харків, 2025, с. 151–154. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/glBlUN> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [4] N. Klein, *The Shock Doctrine*. London : Penguin Random House UK, 2001. [Online]. Available: <http://surl.li/brrvt> Application date: December 06, 2024.
- [5] T. A. F. Kuipers, *General Philosophy of Science: Focal Issues*. North Holland, 2007. [Online]. Available: <https://is.gd/F7uhVV> Application date: December 06, 2024.
- [6] T. Maudlin, «On the Passing of Time», in *The Metaphysics Within Physics*. Oxford : Oxford University Press, 2010.

- [7] О. Б. Черномаз, «Правовий прецедент як джерело права в Україні», *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*, № 1, с. 42–48, 2016. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/aDohP5> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [8] А. А. Пархета, «Полемика розуміння поняття правового прецеденту», *Актуальні проблеми держави і права*, № 53, с. 411–417, 2010. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://apdp.in.ua/v53/63.pdf> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [9] Є. І. Бондаренко, «Становлення правового прецеденту як джерела права», *Правове регулювання економіки*, № 11/12, с. 33–44, 2012. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/mXCV5L> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [10] J. R. Josephson and S. G. Josephson, (Eds.), *Abductive Inference: Computation, Philosophy, Technology*. Cambridge, UK; New York : Cambridge University Press, 1994. [Online]. Available: <https://philpapers.org/rec/IOSAIC> Application date: December 06, 2024.
- [11] D. Hock, *Birth of the Chaordic Age*. San Francisco, CA : Berrett-Koehler Publishers, 1999.
- [12] Л. Д. Гусарчук, «Реорганізаційний рушій процесів генезису публічної політики трансформації та розвитку методичної служби в умовах децентралізації освіти в Україні», *Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць. Серія «Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування»*, вип. 30(59), с. 200–213, 2024. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/DpgFNf> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [13] В. В. Сагуйченко, «Плюралізація і децентралізація форм шкільної освіти: позірне саморозчинення чи досвід самоорганізації», *Грані*, № 1(19), с. 80–83, 2016. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/byCeRo> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [14] О. Я. Савченко, (Ред.), *Методологія і методики планування політики загальної середньої освіти в Україні*. Київ, Україна : М-во освіти і науки України, 2010.
- [15] С. Б. Кримський, *Феномен української культури: методологічні засади осмислення*. Київ, Україна : Вид-во імені Олени Теліги, 1996.
- [16] Верховна Рада України. (2014, Груд. 28). *Закон № 76-VIII «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/76-19#Text>
- [17] Верховна Рада України. (2020, Січ. 16). *Закон № 463-IX «Про повну загальну середню освіту»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

- [18] Міністерство освіти і науки України. (2020, Серп. 21). *Лист № 1/9-466 «Про центри професійного розвитку педагогічних працівників»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://mon.gov.ua/npa/pro-centri-profesijnogo-rozvitku-pedagogichnih-pracivnikiv>
- [19] Верховна Рада України. (1997, Трав. 21). *Закон № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
- [20] *Як організувати центри професійного розвитку педагогів і реорганізувати науково-методичні установи: рекомендації МОН, Міністерство освіти і науки України, 2020*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/tqJ7M5> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [21] *Про центри професійного розвитку педагогічних працівників*, DECIDE. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://decide.in.ua/pro-czentry-profesijnogo-rozvytku-pedagogichnyh-praczivnykiv/> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [22] Нікопольський міськрайонний суд Дніпропетровської області. (2018, Трав. 15). *Рішення по справі № 182/6039/17*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/DGfFnc> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [23] «Створюємо центр професійного розвитку педагогічних працівників у громаді: дорожня карта для засновників», *Знайшов. Учням, батькам, вчителям*, 2022. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/vU6DyR> Дата звернення: Груд. 06, 2024.
- [24] Кабінет Міністрів України. (2020, Лип. 29). *Постанова № 672 «Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text>
- [25] Тетіївська міська рада. VII скликання, тридцять третя сесія. (2020, Серп. 26). *Рішення № 927-33-VII «Про внесення змін до структури апарату виконавчих органів Тетіївської міської ради»*. Тетіїв, 2020.
- [26] Тетіївська районна рада. VII скликання. (2020, Серп. 20). *Рішення № 672-55-VII «Про створення Комунальної установи "Тетіївський районний центр професійного розвитку педагогічних працівників" Тетіївської районної ради Київської області»*. Тетіїв, 2020.
- [27] Тетіївська міська рада. VIII скликання, четверта позачергова сесія. (2021, Січ. 15). *Рішення № 74-04-VIII «Про зміну назви та затвердження Статуту і штатної чисельності працівників комунальної установи "Тетіївський центр професійного розвитку педагогічних працівників" Тетіївської міської ради»*. Тетіїв, 2021.

- [28] Л. Д. Гусарчук, «Трансформація методичної служби в умовах децентралізації освіти: досвід Індії та рефлексивна проєкція загроз для України», *Наукові перспективи. Серія «Державне управління»*, № 3(57), с. 129–139, 2025. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3\(57\)-129-139](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3(57)-129-139)

Матеріал надійшов до редакції 01.04.2025 р.

SYSTEM OF PRECEDENT CONSOLIDATION OF INTEGRAL MECHANISMS OF THE METHODOLOGICAL SERVICE

Liudmyla Husarchuk,

Postgraduate student of the Department of public administration
and Project Management Educational and Scientific Institute
of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management».
Kyiv, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0003-2968-615X>

liudmylahusarchuk@gmail.com

Abstract. The article is dedicated to testing the key provisions of the dissertation research carried out by L. Husarchuk toward obtaining a Doctor of Philosophy (PhD) degree on the topic "Public Policy of Transformation and Development of the Methodical Service under Conditions of Educational Decentralization in Ukraine". The article presents and conceptualises, for the first time, the system of precedent consolidation of integral mechanisms within the methodological service. The research reveals the functional doctrine of this system as one of the critically important structural elements of public policy for the transformation and development of the methodological service under the conditions of educational decentralisation in Ukraine. An innovative approach to strategic management of the educational process is developed, within the context of dynamic adaptation to contemporary challenges in pedagogical practice. The author proposes a model for the structuring and algorithmisation of methodological activity, based on an emergent synthesis of cognitive-analytical modelling, heuristic forecasting, and adaptive standardisation. The mechanisms of precedent analysis are examined within the framework of a synergetic approach, which involves leveraging the cumulative experience of methodological services to optimise educational and methodological strategies. The study identifies

correlations between parameters of institutional efficiency, axiological reflection of the educational process, and differentiated transformation of normative-methodological complexes. The methodological potential of precedent consolidation of integral mechanisms is substantiated as a determinant for enhancing the operational productivity of methodological services. The proposed system is grounded in the principles of adaptive self-regulation, which draw upon cybernetic regularities of knowledge management automation, the cognitive variability of pedagogical practices, and the dynamic structuring of the competence potential of actors involved in methodological activities. The results of the research confirm that implementing the system of precedent consolidation of integral mechanisms into the methodological service fosters the integration of innovative pedagogical technologies, ensures the unification of methodological standards, and enables the realisation of emergent principles of methodological governance, whose *modus vivendi* encompasses the dimensions of a multi-paradigmatic educational space.

Keywords: methodical service; management competence in the education sector; precedent consolidation; integral mechanisms; educational contour; philosophy of education; education management; decentralization of education in Ukraine; synergetic approach; adaptive regulation; cognitive variability; knowledge management; emergent management.

ПЕРЕКЛАД, ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / TRANSLATED AND TRANSLITERATED

- [1] Profilna: reforma starshoi shkoly. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/qqJn2l> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [2] Sotsiologichne doslidzhennia. Reforma profilnoi serednoi osvity: sotsiologichne doslidzhennia. 2024. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://decide.in.ua/wp-content/uploads/2024/09/reforma-profilnoyi-serednoyi-osvity-soczdoslidzhennya.pdf> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [3] L. D. Husarchuk, «Naslidky likvidatsii TsIPO: adaptivne modeliuвання naukovo-metodychnykh priorytetiv», na IV mizhnar. nauk. forumi Adaptivni protsesy v osviti. Kharkiv, 2025, s. 151–154. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/gIBIUN> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [4] N. Klein, The Shock Doctrine. London : Penguin Random House UK, 2001. [Online]. Available: <http://surl.li/brrvt> Application date: December 06, 2024. (in English).

- [5] T. A. F. Kuipers, General Philosophy of Science: Focal Issues. North Holland, 2007. [Online]. Available: <https://is.gd/F7uhVV> Application date: December 06, 2024. (in English).
- [6] T. Maudlin, «On the Passing of Time», in The Metaphysics Within Physics. Oxford : Oxford University Press, 2010. (in English).
- [7] O. B. Chornomaz, «Pravovyi pretsedent yak dzherelo prava v Ukraini», Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. Seriiia yurydychna, № 1, s. 42–48, 2016. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/aDohP5> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [8] A. A. Parkheta, «Polemika rozuminnia poniattia pravovoho pretsedentu», Aktualni problemy derzhavy i prava, № 53, s. 411–417, 2010. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://apdp.in.ua/v53/63.pdf> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [9] Іе. І. Bondarenko, «Stanovlennia pravovoho pretsedentu yak dzherela prava», Pravove rehuliuвання ekonomiky, № 11/12, s. 33–44, 2012. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/mXCV5L> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [10] J. R. Josephson and S. G. Josephson, (Eds.), Abductive Inference: Computation, Philosophy, Technology. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press, 1994. [Online]. Available: <https://philpapers.org/rec/IOSAIC> Application date: December 06, 2024. (in English).
- [11] D. Hock, Birth of the Chaordic Age. San Francisco, CA : Berrett-Koehler Publishers, 1999. (in English).
- [12] L. D. Husarchuk, «Reorhanizatsiinyi rushii protsesiv henezysu publichnoi polityky transformatsii ta rozvytku metodychnoi sluzhby v umovakh detsentralizatsii osvity v Ukraini», Visnyk pisliadyplomnoi osvity: zb. nauk. prats. Seriiia «Sotsialni ta povedinkovi nauky; Upravlinnia ta administruvannia», vyp. 30(59), s. 200–213, 2024. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/DpgFNf> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [13] V. V. Sahuichenko, «Pliuralizatsiia i detsentralizatsiia form shkilnoi osvity: pozirne samorozchynennia chy dosvid samoorhanizatsii», Hrani, № 1(19), s. 80–83, 2016. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/byCeRo> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [14] O. Ya. Savchenko, (Red.), Metodolohiia i metodyky planuvannia polityky zahalnoi serednoi osvity v Ukraini. Kyiv, Ukraina : M-vo osvity i nauky Ukrainy, 2010. (in Ukrainian).

- [15] S. B. Krymskyi, Fenomen ukraïnskoi kultury: metodolohichni zasady osmyslennia. Kyiv, Ukraina: Vyd-vo imeni Oleny Telihy, 1996. (in Ukrainian).
- [16] Verkhovna Rada Ukrainy. (2014, Hrud. 28). Zakon № 76-VIII «Pro vnesennia zmin ta vyznannia takymy, shcho vtratyly chynnist, deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/76-19#Text> (in Ukrainian).
- [17] Verkhovna Rada Ukrainy. (2020, Sich. 16). Zakon № 463-IX «Pro povnu zahalnu seredniu osvitu». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (in Ukrainian).
- [18] Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2020, Serp. 21). Lyst № 1/9-466 «Pro tsentry profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://mon.gov.ua/npa/pro-centri-profesijnogo-rozvitku-pedagogichnih-pracivnykiv> (in Ukrainian).
- [19] Verkhovna Rada Ukrainy. (1997, Trav. 21). Zakon № 280/97-VR «Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (in Ukrainian).
- [20] Iak orhanizuvaty tsentry profesiinoho rozvytku pedahohiv i reorhanizuvaty nauково-metodychni ustanovy: rekomendatsii MON, Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 2020. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/tqJ7M5> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [21] Pro tsentry profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv, DECIDE. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://decide.in.ua/pro-czentry-profesijnogo-rozvytku-pedagogichnyh-praczivnykiv/> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [22] Nikopolskyi miskraionnyi sud Dnipropetrovskoi oblasti. (2018, Trav. 15). Rishennia po spravi № 182/6039/17. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/DGfFnc> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [23] «Stvoriuiemo tsentr profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv u hromadi: dorozhnia karta dlia zasnovnykiv», Znaishov. Uchniam, batkam, vchyteliam, 2022. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/vU6DyR> Data zvernennia: Hrud. 06, 2024. (in Ukrainian).
- [24] Kabinet Ministriv Ukrainy. (2020, Lyp. 29). Postanova № 672 «Deiaki pytannia profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv». [Elektronnyi resurs].

Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text> (in Ukrainian).

- [25] etiivska miska rada. VII sklykannia, trydtsiat tretia sesiia. (2020, Serp. 26). Rishennia № 927-33-VII «Pro vnesennia zmin do struktury aparatu vykonavchych orhaniv Tetiivskoi miskoi rady». Tetiiv, 2020. (in Ukrainian).
- [26] Tetiivska raionna rada. VII sklykannia. (2020, Serp. 20). Rishennia № 672-55-VII «Pro stvorennia Komunalnoi ustanovy "Tetiivskiyi raionnyi tsentr profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv" Tetiivskoi raionnoi rady Kyivskoi oblasti». Tetiiv, 2020. (in Ukrainian).
- [27] Tetiivska miska rada. VIII sklykannia, chetverta pozacherhova sesiia. (2021, Sich. 15). Rishennia № 74-04-VIII «Pro zminu nazvy ta zatverdzhennia Statutu i shtatnoi chyselnosti pratsivnykiv komunalnoi ustanovy "Tetiivskiyi tsentr profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv" Tetiivskoi miskoi rady». Tetiiv, 2021. (in Ukrainian).
- [28] L. D. Husarchuk, «Transformatsiia metodychnoi sluzhby v umovakh detsentralizatsii osvity: dosvid Indii ta refleksyivna proieksiia zahroz dlia Ukrainy», Naukovi perspektyvy. Seriia «Derzhavne upravlinnia», № 3(57), s. 129–139, 2025. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3\(57\)-129-139](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-3(57)-129-139) (in Ukrainian).

Reviewed April 30, 2025
Published May 22, 2025

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

© Liudmyla Husarchuk, 2025